

Trafikutskottets betänkande**1978/79: 7****med anledning av propositionen 1978/79: 19 om hälsundersökning av sjöfolk****Propositionen**

I propositionen 1978/79: 19 har regeringen (kommunikationsdepartementet) föreslagit riksdagen att antaga, inom kommunikationsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i förordningen (1961: 87) om registrering och mönstring av sjömän (mönstringsförordningen).

I propositionen föreslås vissa ändringar i mönstringsförordningens bestämmelser om hälsundersökning av sjöfolk. Det nuvarande begreppet sjömansläkare avskaffas. I stället för två typer av läkarundersökningar med olika giltighetstid för läkarintygen införs ett enhetligt system med läkarundersökning vartannat år. Ungdomar under 18 år skall — bl. a. till följd av krav i en internationell konvention — läkarundersökas varje år. Det nuvarande kravet på en särskild årlig lungundersökning tas bort. Nya regler ges om läkares anmälan till myndighet, när läkaren finner att sjöman på grund av sitt hälsotillstånd är olämplig att utöva sjömansyrket.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 1979.

Utskottet

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot det förslag som redovisas i propositionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen antager ett i propositionen 1978/79: 19 framlagt förslag till lag om ändring i förordningen (1961: 87) om registrering och mönstring av sjömän (mönstringsförordningen).

Stockholm den 28 november 1978

På trafikutskottets vägnar

SVEN MELLQVIST

Närvarande: Sven Mellqvist (s), Alfred Håkansson (c), Nils Hjorth (s), Rune Torwald (c), Birger Rosqvist (s), Rolf Clarkson (m), Olle Östrand (s), Wiggo Komstedt (m), Rune Johansson i Åmål (s), Margit Sandéhn (s), Eric Rejdnell (fp), Rolf Dahlberg (m), Sten-Ove Sundström (s) och Anita Bråkenhielm (m).

Bilaga

Lagförslaget

Det vid propositionen fogade lagförslaget har följande lydelse:

Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1961: 87) om registrering och mönstring av sjömän (mönstringsförordningen)

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1961: 87) om registrering och mönstring av sjömän (mönstringsförordningen)¹

dels att i 11, 33 och 52 §§ orden "Kungl. Maj:t" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 1, 4, 15, 37, 41, 43—49, 53, 54 §§ och rubriken närmast före 43 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Svensk sjöman, som är anställd å svenskt handelsfartyg med en netto-dräktighet av 20 registerton eller mera, skall vara inskriven som sjöman i register hos arbetsmarknadsstyrelsen (sjömansregistret). Inskrivning må ock eljest ske av svensk sjöman, som visar eller gör sannolikt att han är anställd eller skall vinna anställning å handelsfartyg.

Inskrivning skall ske hos mönstringsförrättare.

Arbetsmarknadsstyrelsen utser mönstringsförrättare inom riket efter samråd med sjöfartsverket. Mönstringsförrättare utom riket är svensk konsul som av ministern för utrikes ärendena förordnats därtill. Förteckning över de orter där mönstringsförrättare finnes skall intagas i publikationen "Underrättelser för sjöfarande".

Arbetsmarknadsstyrelsen utser mönstringsförrättare inom riket efter samråd med sjöfartsverket. Mönstringsförrättare utom riket är svensk utlandsmyndighet som chefen för utrikesdepartementet utsett därtill. Förteckning över de orter där mönstringsförrättare finnes skall intagas i publikationen "Underrättelser för sjöfarande".

4 §³

Inskrivning må icke ske av den, som på grund av sitt hälsotillstånd är förhindrad att taga anställning ombord på fartyg, ej heller av den för vilken påmönstringsförbud enligt 28 § gäller. Inskrivning av den, som icke uppnått myndig ålder, må ej ske utan att förmyndare lämnat tillstånd därtill.

Sjöman skall med intyg av sjömansläkare styrka, att hinder på grund av hans hälsotillstånd icke föreligger mot inskrivning.

Inskrivning må icke ske av den, som på grund av sitt hälsotillstånd är förhindrad att taga anställning ombord på fartyg, ej heller av den för vilken påmönstringsförbud enligt 28 § gäller. Inskrivning av den, som icke uppnått myndig ålder, må ej ske utan att vårdnads-havare lämnat tillstånd därtill.

Sjöman skall med läkarintyg styrka, att hinder på grund av hans hälsotillstånd icke föreligger mot inskrivning.

¹ Senaste lydelse av

33 § 1969: 572

52 § 1971: 677.

² Senaste lydelse 1969: 311.

³ Ändringen innebär bl. a. att tredje stycket upphävs.

Nuvarande lydelse

Sjömansläkare utses i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer.

Föreslagen lydelse

15 §⁴

Vid mönstringstillfället skall sjömannen med *intyg av sjömansläkare* styrka, att hinder på grund av hans hälsotillstånd icke föreligger mot påmönstringen. *Därest icke av läkarintyget framgår, att sjömannen inom ett år dessförrinnan undergått lungundersökning, skall han förete särskilt intyg över sådan undersökning.*

Läkarintyg, som företes vid påmönstring å fartyg med en brutto-dräktighet av 200 registerton eller mera, skall vara utfärdat efter sådan grundlig undersökning som avses i 43 §.

Vid mönstringstillfället skall sjömannen med *läkarintyg* styrka, att hinder på grund av hans hälsotillstånd icke föreligger mot påmönstringen.

37 §⁵

För svenskt handelsfartyg med en nettodräktighet av 20 registerton eller mera, för vilket sjömansrulla, som i 34 § sägs, ej utfärdas och vilket icke utgår allenast på lustresa eller annan tillfällig resa, skall befälhavaren upprätta *manskapsförteckning*. Sådan förteckning skall innehålla uppgifter om fartyget samt dess redare, befälhavare och besättning. Av förteckningen skall framgå, att föreskrivna krav i fråga om befälets behörighet samt fordringarna enligt 6 kap. 1 § *kungörelsen den 19 november 1965 (nr 908) med tillämpningsföreskrifter till lagen den 19 november 1965 (nr 719) om säkerheten på fartyg i fråga om syn- och hörselförmåga* hos den, som nyttjas såsom utviksman eller rorsman, äro uppfyllda. Manskapsförteckning gäller under fartygets seglationstid, dock under högst ett år från upprättandet.

För svenskt handelsfartyg med en nettodräktighet av 20 registerton eller mera, för vilket sjömansrulla, som i 34 § sägs, ej utfärdas och vilket icke utgår allenast på lustresa eller annan tillfällig resa, skall befälhavaren upprätta *manskapsförteckning*. Sådan förteckning skall innehålla uppgifter om fartyget samt dess redare, befälhavare och besättning. Av förteckningen skall framgå, att föreskrivna krav i fråga om befälets behörighet samt fordringarna enligt 6 kap. 1 § *förordningen (1965: 908) om säkerheten på fartyg i fråga om syn- och hörselförmåga* hos den, som nyttjas såsom utviksman eller rorsman, äro uppfyllda. Manskapsförteckning gäller under fartygets seglationstid, dock under högst ett år från upprättandet.

Manskapsförteckning skall upprättas i två exemplar och godkännas av mönstringsförrättare. Ena exemplaret av förteckningen skall finnas ombord å fartyget och det andra förvaras vid sjömansregistret.

⁴ Ändringen innebär bl. a. att andra stycket upphävs.

⁵ Senaste lydelse 1969: 311.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

41 §⁶

För svenskt fartyg, som enligt gällande passagerarfartygscertifikat må nyttjas till passagerares befordran i kustfart eller vid sträcktare fart, må ej utfärdas års-pass, med mindre fartyget är försett med giltig sjömansrulla.

Svenskt fartyg av den beskaffenhet, att det skall antecknas i fartygsregistret, må icke tullklaras för avgång till utrikes ort, med mindre fartyget är försett med giltig sjömansrulla.

För fartyg, som avses i 37 § första stycket, må ej utfärdas års-pass, med mindre manskapsförteckning upprättats för fartyget.

Läkarkontroll av sjömän

Sjöman bör minst en gång vartannat år genomgå grundlig läkarundersökning av sjömansläkare. Över sådan undersökning skall utfärdas särskilt intyg.

Svenskt handelsfartyg med en nettodräktighet av 20 registerton eller mera samt svenskt handelsfartyg där påmönstring skett enligt 13 § må icke tullklaras för avgång till utrikes ort, med mindre fartyget är försett med giltig sjömansrulla.

Hälsoundersökning av sjömän

43 §

Sjöman som enligt 12 § är skyldig att mönstra skall minst en gång vartannat år genomgå läkarundersökning. Detsamma gäller för den som påmönstras enligt 13 § och har befattning ombord.

Här sjömannen ej fyllt 18 år skall han undergå läkarundersökning varje år.

Över läkarundersökning skall utfärdas särskilt intyg.

44 §⁷

Läkarintyg må ej godtagas för ändamål som i 4 och 15 §§ sägs, om längre tid än tre månader förflutit från utfärdandet. Särskilt läkarintyg enligt 43 § må dock godtagas intill två år från utfärdandet, därest icke intygets giltighet särskilt begränsats. Om särskilt villkor för sjöman att hava undergått lungundersökning stadgas i 15 §.

Läkarintyg må ej godtagas för ändamål som i 4 och 15 §§ sägs, om längre tid än två år förflutit från utfärdandet eller, i fråga om sjöman som ej fyllt 18 år, ett år från utfärdandet. Om tiden för intygets giltighet utgår medan fartyget är till sjöss eller i hamn där läkare med behörighet att utfärda intyg ej finnes, skall befälhavaren se till att sjöman som avses i 43 §

⁶ Senaste lydelse 1968: 444. Ändringen innebär bl. a. att första och tredje styckena upphävs.

⁷ Senaste lydelse 1968: 444.

Nuvarande lydelse

Enligt de närmare anvisningar, som socialstyrelsen utfärdar, skall mönstringsförrättare i samband med påmönstring begära, att sjöman företer intyg, som utfärdats inom kortare tid än i första stycket sägs, om det finnes påkallat av sjukdom eller olycksfall, som drabbat sjömannen efter den senast undergånga läkarundersökningen.

Föreslagen lydelse

genomgår läkarundersökning i första hamn där så kan ske.

45 §⁸

Finner *sjömansläkare* vid undersökning av sjöman, att sjömannen på grund av sitt hälsotillstånd är olämplig att utöva sjömansyrket, *åligger det* läkaren att *ofördröjligen* göra anmälan därom till *sjömansnämnden*. Sådan anmälan må, om så finnes lämpligen kunna ske, begränsas att gälla yrkesutövning i viss befattning eller i viss fart.

Finner *läkare* vid undersökning av sjöman, att sjömannen på grund av sitt hälsotillstånd är olämplig att utöva sjömansyrket, *bör* läkaren göra anmälan därom till *sjöfartsverket*. Sådan anmälan må, om så finnes lämpligen kunna ske, begränsas att gälla yrkesutövning i viss befattning eller i viss fart.

46 §⁹

När anmälan enligt 45 § göres, skall sjömannen genom läkarens försorg utan dröjsmål underrättas därom. Sjömannen åger, om han anser anmälan sakna fog, påkalla socialstyrelsens prövning av de omständigheter, på vilka anmälan grundats. Om utgången av prövningen skall styrelsen skyndsamt underrätta sjömannen. Mot socialstyrelsens beslut får talan icke föras.

Finner socialstyrelsen vid prövning enligt första stycket att anmälan icke bort göras, skall besked därom genast tillställas *sjömansnämnden*.

Finner socialstyrelsen vid prövning enligt första stycket att anmälan icke bort göras, skall besked därom genast tillställas *sjöfartsverket*.

47 §¹⁰

Har anmälan enligt 45 § eller besked enligt 46 § andra stycket inkommit till *sjömansnämnden*, skall *nämnden* snarast möjligt tillställa sjömansförmedlingarna och mönstringsförrättarna inom riket underrättelse därom. Sådan underrättelse skall jämväl, *i den utsträckning som finnes påkallad*, tillställas mönstringsförrättarna utom riket.

Har anmälan enligt 45 § eller besked enligt 46 § andra stycket inkommit till *sjöfartsverket*, skall *verket* snarast möjligt tillställa sjömansförmedlingarna och mönstringsförrättarna inom riket underrättelse därom. Sådan underrättelse skall jämväl tillställas mönstringsförrättarna utom riket.

⁸ Senaste lydelse 1969: 311.

⁹ Senaste lydelse 1969: 311.

¹⁰ Senaste lydelse 1969: 311.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

48 §¹¹

Företer sjöman, som till följd av *sjömansläkares* anmälan varit förhindrad att taga anställning å fartyg, i samband med inskrivning i sjömansregistret eller påmönstring *intyg från sjömansläkare*, att sjömannens hälsotillstånd icke längre utgör hinder mot hans anställning ombord å fartyg, åligger det den som verkställer inskrivningen eller påmönstringen att genast giva *sjömansnämnden* meddelande därom. Det åligger därvid *nämnden* att utan dröjsmål underrätta de sjömansförmedlingar och mönstringsförrättare, som blivit underrättade om hindret, att det samma upphört.

Företer sjöman, som till följd av *läkares* anmälan varit förhindrad att taga anställning å fartyg, i samband med inskrivning i sjömansregistret eller påmönstring *läkarintyg*, att sjömannens hälsotillstånd icke längre utgör hinder mot hans anställning ombord å fartyg, åligger det den som verkställer inskrivningen eller påmönstringen att genast giva *sjöfartsverket* meddelande därom. Det åligger därvid *verket* att utan dröjsmål underrätta de sjömansförmedlingar och mönstringsförrättare, som blivit underrättade om hindret, att detsamma upphört.

49 §¹²

Närmare föreskrifter om läkarintyg enligt denna förordning meddelas särskilt. Angående anmälan som avses i 45 § meddelas erforderliga anvisningar av socialstyrelsen i samråd med sjöfartsverket.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om läkarundersökning av sjömän och om läkarintyg.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva eller för visst fall medge undantag från denna förordning i frågor som avses i första stycket.

53 §¹³

Närmare föreskrifter för tillämpningen av 7 och 8 §§ meddelas av arbetsmarknadsstyrelsen efter samråd med *centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden*.

Närmare föreskrifter för *verkställigheten* av 7 och 8 §§ meddelas av arbetsmarknadsstyrelsen efter samråd med *riksskatteverket*.

Närmare föreskrifter i övrigt angående inskrivningen och mönstringen av sjömän meddelas av sjöfartsverket efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen. Sjöfartsverket har därvid att fastställa formulär till sjöfartsbok, sjömansrulla och mönstringsbevis samt manskapsförteckning jämte tillhörande rapport.

I fråga om den verksamhet, som enligt denna förordning ankommer på *svensk konsul*, skola föreskrifterna utfärdas i samråd med

I fråga om den verksamhet, som enligt denna förordning ankommer på *mönstringsbehörig utlandsmyndighet*, skola föreskrifterna utfär-

¹¹ Senaste lydelse 1969: 311.

¹² Senaste lydelse 1969: 311.

¹³ Senaste lydelse 1969: 311.

Nuvarande lydelse
utrikesdepartementet.

Föreslagen lydelse
das *efter* samråd med utrikesdepartementet.

54 §¹⁴

Fartygs befälhavare, som i strid mot bestämmelserna i denna förordning låter sjöman tillträda befattning eller anställning på fartyg utan påmönstring eller frånträda befattning utan avmönstring eller som underlåter att föranstalta om avmönstring, när fartygets sjömansrulla upphört att gälla, dömes till böter.

Till böter dömes ock befälhavare, vilken underlåter att fullgöra vad som enligt 37—39 §§ åligger honom eller vilken, utan att sådant fall föreligger som i första stycket avses, i strid mot 1 § låter sjöman tillträda befattning eller anställning på fartyg utan att sjömannen är inskriven i sjömansregistret.

Till böter dömes ock befälhavare, vilken underlåter att fullgöra vad som enligt 37—39 §§ *och 44 § första stycket* åligger honom eller vilken, utan att sådant fall föreligger som i första stycket avses, i strid mot 1 § låter sjöman tillträda befattning eller anställning på fartyg utan att sjömannen är inskriven i sjömansregistret.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

Läkarintyg som har utfärdats före ikraftträdandet gäller fortfarande i enlighet med äldre bestämmelser.

¹⁴ Senaste lydelse 1973: 287.

